

Návrh novely
§44a+44b zákona č. 258/2000 Sb.
s ohledem na nařízení CLP

Zdeňka Trávníčková
Státní zdravotní ústav

44. konzultační den v SZÚ, listopad 2011

Běžná praxe

foto 2011/VI
sklad firmy 15 km od Prahy

Proč je třeba je předpisy novelizovat

- **nyní v předpisech**
 - uváděny nebezpečné vlastnosti (*s odkazem na stávající chemický zákon*), např. vysoce toxický, toxický, žíravý, karc.+muta+ tox. pro rep. 1 a 2
 - nebo R věty – např. R26-27-28, R45 a další
- nařízení (ES) č. 1272/2008 v platném znění (= **nařízení CLP**):
 - nově jiné třídy a kategorie/popř. podkategorie nebezpečnosti (např. Acute Tox. 1)
 - nově standardní věty o nebezpečnosti (tzv. „H“ věty) *místo standardních vět označující specifickou rizikovost (R-věty)*

Třídy nebezpečnosti pro zdraví (10)

pro porovnání nyní existují nebezp. vlastnosti: vysoce toxický, toxický, zdraví škodlivý, žíravý, dráždivý, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, toxický pro reprodukci (9)

- Akutní toxicita
- Žíravost/dráždivost pro kůži
- Vážné poškození očí / podráždění očí
- Senzibilizace dýchac. cest nebo kůže
- Mutagenita v zárodečných buňkách
- Karcinogenita
- Toxicita pro reprodukci
- Toxicita pro specifické cílové orgány - jednorázová expozice
- Toxicita pro specifické cílové orgány - opakovaná expozice
- Nebezpečnost při vdechnutí

Převody ze staré na novou klasifikaci

- **někde** si **kritéria** pro přiřazení nebezpeč. vlastností či tříd nebezpečnosti **v podstatě odpovídají**
např. Mut. Cat. 2, R46 - nově Muta. 1B, H340
podobně karcinogeny + toxické pro reprodukci
(kat. 1, 2, 3 → kat. 1A, 1B, 2) *(až na směsi Repr. 2)*
- **žiravý** – odlišit klasifikaci od označení resp.
výstražného symbolu nebezpečnosti „žiravost“
(GHS05), *lze použít u 3 tříd nebezpečnosti → H314*
- problém „**vysoce toxické**“ a „**toxické**“ – může být:
Acute Tox. 1 – 2 – 3
STOT SE 1 (dnes R39/ + R věty k „T+“/„T“) - *jedno*
STOT RE 1 (dnes R48/ + R věty k „T“) - *opak*

Návrh SZÚ přijatý Min. zdravotnictví 2010/XII

„převod“ klasifikací - pro úpravu právních předpisů

„vysoce toxický“ (T+)

= akutní toxicita kategorie 1 nebo 2 (**Acute Tox. 1;**

Acute Tox. 2) - *obě kategorie stejné H věty*

(H300 orálně, H310 dermálně, H330 inhalačně)

„toxický“ (T)

= akutní toxicita kategorie 3 (**Acute Tox. 3)**

- nebo toxicita pro specifické cílové orgány po jednorázové expozici kategorie 1 (**STOT SE 1)**

- nebo toxicita pro specifické cílové orgány po opakované expozici kategorie 1 (**STOT RE 1)**

Návrh úpravy / novely §§44a+44b zákona č. 258/2000 Sb.

- v textu přednášky pro látky a směsi – zkratka **L/S**
- v přednášce nebudu uvádět **odkazy** na příslušné předpisy: chemický zákon (*bude změna*), nařízení CLP
- nebudu záměrně uvádět plné znění návrhu novely, neboť návrh nyní jde do připomínkového řízení
- **kdy novela zákona vyjde – během r. 2012, s platností pravděpodobně od 1.1.2013**
- **do té doby:** v bezp. listu L/S musí být kromě nové (*je-li již uvedena*) stále „stará“ klasifikace

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 1 – Nakládáním s L/S se pro účely tohoto zákona se rozumí....

- text jako doposud jen doplněno „vlastní“ používání, „přebalování“ a „uvádění na trh“

Odst. 2 - Osoby, které nakládají s L/S, jsou povinny se řídit výstraž. symboly nebezpečnosti, ...R větami a S větami ...

- doplněny nové prvky označení podle CLP

(výstraž. symboly nebezpečnosti, signál. slovem, standard. větami o nebezpečnosti („H“), pokyny pro bezp. zacházení („P“), popř. doplň. informacemi o nebezpečnosti)

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 3 – Práv.a fyzické podnikající **osoby** smějí **prodat nebo jinak předat** L/S klasifikované jako **vysoce toxické** nebo L/S, které mají přiřazenu třídu a kategorii/e nebezpečnosti **akutní toxicita kat. 1 nebo 2**, jen fyzickým **osobám uvedeným v § 44b odst. 1.**

Smysl zůstal v podstatě stejný.

doplněn – převod staré a nové klasifikace

drobné změny:

...nesmějí prodávat, darovat ani jiným způsobem poskytovat...*(dřív)* X ... prodat nebo jinak předat ...

...upravené vyjádření osoby s §44b

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 4 – Právnícké a podnikající fyzické osoby směřjí **nakládat** s L/S klasifikovanými jako **T+ /...**

Acute Tox. 1 nebo 2 jen tehdy, jestliže nakládání s těmito L/S mají zabezpečeno fyzickou **osobou odborně způsobilou** podle **§ 44b** odst. 1.

Jednotlivé činnosti v rámci nakládání s těmito L/S může vykonávat i zaměstnanec, kterého fyzická osoba odborně způsobilá prokazatelně **zaškolila**.

Opakované proškolení se provádí nejméně jedenkrát za rok. O zaškolení a proškolení musí být pořízen **písemný záznam**... *Nevztahuje spec. DDD.*

Text zůstal téměř stejný.

doplněn – převod staré a nové klasifikace

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 5 – Právnícké a podnikající fyzické osoby nesmějí prodat nebo jinak předat L/S klasifikované jako **toxické** nebo L/S, které mají přiřazenu třídu/y a kategorii/e nebezpečnosti **akutní toxicita kat. 3, toxicita pro specif. cílové orgány po jednorázové nebo opak. expozici kat. 1** osobám mladším **18 let.**

Osobám mladším **15 let** pak nesmějí prodat nebo jinak předat L/S klasifikované jako **žíravé** nebo L/S, které mají přiřazenu třídu a kategorii nebezpečnosti **žíravost kat. 1** se stan. větou o nebezpečnosti **H314.**

doplňn – převod klasifikace

+ větší změna textu (včetně významu; dnes „C“ do 18)

+ vypouští se „hračky“ – zvláštní právní předpisy

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 6 – Právnícké a podnikající fyzické osoby **nesmějí** prodat L/S klasifikované jako **vysoce toxické, toxické nebo žíravé** nebo L/S, které mají přiřazenu třídu/y a kategorii/e nebezpečnosti **akutní toxicita kat. 1, 2 a 3, toxicita pro specifické cílové orgány po jednorázové nebo opakované expozici kat. 1 nebo žíravost kat. 1** se standardní větou o nebezpečnosti **H314** v **prodejních automatech a do přinesených nádob.**

Text zůstal téměř stejný.

doplněn – převod staré a nové klasifikace

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 7 až 12 – se týkají pokynů pro nakládání

Dnes - vysoce toxické, toxické, žíravé, karcinogenní s větou R 45 nebo 49, mutagenní s větou R 46, toxické pro reprodukci s větou R 60 nebo 61

+ nově přidán „převod klasifikací“

akutní toxicita kat. 1, 2 nebo 3 (*část Xn*), toxicita pro specifické cílové orgány po jednorázové nebo opakované (*část Xn*) expozici kat. 1 nebo žíravost kat. 1 se standardní větou o nebezpečnosti H314, karcinogenita kategorie 1A nebo 1B, mutagenita v zárodečných buňkách kategorie 1A nebo 1B a toxicita pro reprodukci kategorie 1A nebo 1B

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 7 až 12 - pokyny pro nakládání *pokračování*

- **snaha** – ponechat „stávající“ již projednané pokyny v platnosti do doby, do kdy tyto L/S se „starou“ klasifikací a označením budou na pracovištích používány, resp. do spotřebování
- **jakmile** – dojde k rozšíření sortimentu o nové L/S příslušně klasifikované „postaru“ nebo L/S i již používané ale nově dodané s „novou“ klasifikací a označením – vydat nová pravidla
- na tutéž L/S mohou být (*na přechodnou dobu*) dvoje pravidla, budou-li na pracovišti v obalech se starým a novým označením ...vydat odděleně...

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 7 až 12 - pokyny pro nakládání *pokračování*

- pravidla musí být **volně dostupná**
- musí **obsahovat** zejména **informace** o nebezpečných vlastnostech L/S, s nimiž zaměstnanec nakládá, pokyny pro bezpečnost, ochranu zdraví a ochranu životního prostředí, pokyny pro první předlékařskou pomoc a pokyny o doporučených opatřeních v případě ohrožení zdraví osob a o doporučených opatřeních při nehodě

Text zůstal téměř stejný.

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 7 až 12 - pokyny pro nakládání *pokračování*

Novinka jen pro žíravé /H314 *(mohou lišit - typ rukavic)*

Pokud zaměstnavatel nakládá **jen** s L/S klasifikovanými jako **žíravé** nebo L/S, které mají přiřazenu třídu a kategorii nebezpečnosti žíravost kat. 1 se standardní větou o nebezpečnosti **H314**, **vydává pravidla jen poprvé.**

Pravidla **musí obsahovat** jmenovitý **seznam** těchto L/S, s nimiž se na pracovišti nakládá, a v případě, že bude nakládat s další takto označenou L/S, **doplní stávající seznam** o tyto jmenovité L/S a o tomto bezodkladně **informuje zaměstnance.**

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 7 až 12 - pokyny pro nakládání *pokračování*

Pravidla je **zaměstnavatel** vždy **povinen předložit** ke **schválení orgánu ochrany veřejného zdraví** příslušnému podle místa činnosti.

Tuto povinnost zaměstnavatel opakovaně **nemá**, půjde-li o rozšíření sortimentu prodeje L/S klasifikovaných jako žíravé nebo L/S, které mají přiřazenu třídu a kategorii žíravost kategorie 1 se standardní větou o nebezpečnosti H314, k nimž byla písemná **pravidla již jednou schválena**.

Smysl zůstal přibližně stejný, až na žíraviny / H314.

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 13 - skladování L/S vysoce toxických nebo akutně toxických kategorie 1 nebo 2

(...uzamčené, zabezpečené proti vloupání a vstupu nepovolaných osob, vyloučena záměny, zabráněno pronikání do ŽP a ohrožení veřejného zdraví ...)

Význam textu zůstal v podstatě stejný.

doplňen – převod staré a nové klasifikace

Návrh §44a zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 14 - vedení evidence L/S vysoce toxických nebo akutně toxických kategorie 1 nebo 2

(... pro každou L/S odděleně, množství, zásoby, uchovávat 5 let...)

Text částečně upravený, ale smysl stejný.

doplněn – převod staré a nové klasifikace

Návrh §44b zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 1 - Za fyzické **osoby odborně způsobilé pro nakládání s L/S** klasifikovanými jako **vysoce toxické** nebo které mají přiřazenu třídu a kategorii/e nebezpečnosti **akutní toxicita kategorie 1 nebo 2**, nejde-li o výrobu, dovoz nebo prodej a o výkon speciální DDD, se považují:

- absolventi **VŠ** určitého zaměření
(zde určité změny, resp. upřesnění)
- fyzické osoby, které mají jiné vzdělání, než je uvedeno v písmenu a), a které se podrobily úspěšné **zkoušce** odborné způsobilosti

Návrh §44b zákona č. 258/2000 Sb.

Odst. 2 - Komisi pro přezkoušení odborné způsobilosti pro nakládání ... vysoce toxické nebo ... akutní toxicita kategorie 1 nebo 2 (*dále jen "zkušební místo"*) **zřizuje příslušný orgán ochrany veřejného zdraví (OOVZ)**. Min. zdravotnictví stanoví předpisem – složení komise, obsah+formu zkoušky

Odst. 3 - Ke zkoušce se může **přihlásit** u kteréhokoliv zkušebního místa fyzická osoba **starší 18 let, pobyt či bydliště** v ČR... Pozvánku ... 30 dní před termínem.

Odst. 4 - OOVZ vydá uchazeči, který úspěšně vykonal zkoušku... **osvědčení o odborné způsobilosti** pro nakládání s L/S klasifikovanými jako vysoce toxické nebo L/S, které mají přiřazenu třídu a kategorii/e nebezpečnosti akutní toxicita kategorie 1 nebo 2. Za vydání osvědčení ... **správní poplatek**. Osvědčení je platné ... **5 let**....

Závěr – I.

- **nařízení (ES) č. 1272/2008** – vyšlo v prosinci 2008, *pro látky již platí*, zavádí **novou terminologii, třídy nebezpečnosti, částečně mění kritéria** pro klasifikaci a poté i označení látek a směsí;
- s ohledem na novou terminologii i kritéria je **nutno upravit národní předpisy i v rezortu zdravotnictví**
- **SZÚ předal návrhy úpravy na MZ v r. 2010**
- **termín vydání novely zákona s úpravou §44a+ §44b během r. 2012, předpokládaný vstup v platnost od 1.1.2013**

Závěr – „pravidla“ – II.

- OOVZ se mohou stále vyjadřovat k **pravidlům** se „**starou**“ klasifikací (*R věty*)
- k vyjádření resp. schválení **pravidel** s „**novou**“ klasifikací nemáte zmocnění v zákoně (*můžete jen „poradit“*)
- **doporučovat firmám** – proškolovat zaměstnance; písmeně, že byli seznámeni s CLP, nové symboly, význam signálního slova, význam tzv. H+P vět
- SZÚ pořádá **kurzy k CLP** (již 7x)

Kontakt na přednášející:
MUDr. Zdeňka Trávníčková, CSc.
tel. 267 082 673 ztravni@szu.cz